

La desaparició de Lerena

MULFORD, l'americà del tercer p's, va entrar a la meua cambra esbotzant el pany de la porta. Estava esgarriat i duia els cabells al vent, a desgrat que no hi havia ni un alè d'aire.

—Apresseu-vos! —digué—. Ha passat quelcom terrible a casa de Lerena i Hargis!

Lerena i Hargis eren dues noies estudiantes. Enamoraven a tothom només de veure-les, i molts homes que eren serens i d'inclinacions domèstiques s'havien donat la mort per elles.

Vaig incorporar-me al llit.

—Què és el que passa de terrible?

—S'han sentit crits —em respongué Mulford—. Crits i cops de cap per les parets. I a més, no obren la porta, ni aquesta cedeix de cap manera!

—Això no és pas terrible, home —(m'agrada puntualitzar les coses i definir-les tal com les veig)—. Això és desconcertant i prou.

Va agafar-me pels munyons i se m'endugué cap al corredor. A fora de la cambra encara no havia reeixit a posar-me del tot la camisa, i una veïna es va tapar els ulls amb una pala de remoure la cendra dels fogons i llançà una exclamació incivil. Aquesta mena de virginitats espirituals sempre m'han fet fàstic.

Hom se m'endugué escales amunt. A mig camí, el piano de Lerena i Hargis començà a tocar una simfonia frenètica, que encomanava un aire de revolta contra totes les coses sòlides i establertes. De sobte, la simfonia va parar, en un gemec en el qual devien intervenir totes les teclades, les blanques i les negres. Després se sentiren uns despertadors i la veu de Lerena que plorava a crits, com les criatures; Hargis li contestava de lluny: semblava que s'apretés un coixí contra la boca.

Quan arribàrem a l'indret de l'habitació de les noies, res no trencava el silenci que, en definitiva, s'havia emparat de l'ambient.

Per sota la porta, s'escorria un li-

i Hargis

PER

PERE CALDERS

quid ros, que tenia vida. Mulford va sucuar-hi un dit i se'l portà a la boca.

—Xampany —digué.

«Has estat de sort», vaig pensar.

De fet, ens quedàrem drets davant la cambra d'elles, sense saber què fer. Esbotzar la porta em repugnava, trucar amb els dits era inútil i estar-se allí sense fer res volia dir que érem un parell d'ases desproveïts de sentit pràctic. Vaig mirar pel forat del pany.

Es veia una finestra oberta, i al fons la torre metàl·lica de Jaume I. En aquell moment va passar un vol de coloms, que semblaven un grapat de blat en sortir de la mà del sembrador. Els finestrons estaven decorats amb una tela de color rosa, que sostenia a intervals una cara de nina detestable. A l'esquerra del forat del pany, es veia un calendari, amb una làmina que figurava una casa de pagès, apacible. El bloc assenyalava la data del 9 de setembre, un dijous.

—Escolta, Mulford: Quin dia som, avui?

—Som diumenge, dia 5 de setembre.

Algú, doncs, havia avançat el calendari de Lerena i Hargis. Allò sí que era terrible, i ho era de debò. No sabia dir per què, però em semblava la manifestació d'un disseny amb moltes ganes de fer mal.

Els veïns de l'escala se'ns havien ajuntat, i ja n'hí havia dos que es barallaven per tal d'ésser els primers a tirar la porta a terra.

—Apa, no us pegueu! —vaig dir

jo—. Cal fer-ho tot de la millor manera. Hi ha algú que tingui una palanqueta?

Una dona se'n va treure una de sota el davantal i me la va donar. Aleshores, va'g fer alçaprem amb aquella eina, forçant el pany, i la porta s'obrí de bat a bat.

Segons sembla, hom m'havia reconegut espontàniament el dret d'iniciativa en aquell afer.

—Que ningú no es mogui del seu lloc! Només entrarem l'americà i jo. Es necessari no esgarriar les coses.

M'obeïren. Sembla estrany, però ho van fer. Darrera nostre, quedà un panteig respectuós, que aturava els nassos al cancell mateix de la porta.

Per la cambra aquella hi havia passat una alenada de desequilibri de les coses. S'endevinava que tot era al seu lloc, però el lloc de cada cosa semblava rebutjar la presència de l'objecte, per haver-se trencat lligams immutables, que la raó no admet que es puguin trencar de cap manera.

A terra, prop de l'entrada, vaig recollir un retrat de Lerena. Era un bust artístic, es veia de seguida; Lerena mirava en l'aire, i s'aguantava amb un delicat gest de mans una roba transparent que li tapava els pits.

Mulford s'havia dirigit cap a un tocador pintat de blanc amb un mirall triptic que el presidia. Obri un calaix, escampà una colla de petits objectes damunt el tocador, i va cridar-me.

Aquells petits objectes tenien una rara qualitat. Barretes de carmí per als llavis, compactes de pòlvors per a la cara, eines de manicura, agulles de pit, etc., cada cosa estava marcada amb una creu blanca, feta probablement amb guix. I havia de tractar-se d'un guix especial, de mina prima, perquè les creus tenien un perfil delicat i fet amb cura.

—Què us sembla, això? —preguntà Mulford.

—No em sembla res —(era la veritat)—. Trobo que d'una cosa així no cal fer-ne gaire cas. Les creus hi són, en efecte, però i què?

Realment, fos el que fos el que havia passat, ningú no podia posar grans esperances en el resultat d'aquelles creus. A vegades, l'oci dels ganduls té manifestacions semblants.

Seguirem tot el departament sense trobar Lerena ni Hargis. Era el més clar de tot: Lerena i Hargis havien desaparegut.

—Ho haurieu dit mai, que dues noies com aquestes poguessin desaparèixer?

—Mulford: espontàniament, jo no hauria dit mai que sí ni que no. Si m'ho haguéssiu preguntat obligant-me a contestar, hauria dit que per mi les persones no desapareixen mai. Es traslladen, simplement.

L'estat de les habitacions desorientava, perquè oferien a l'observador molts detalls interessants. Sota un llit trobàrem una sabata d'Hargis (segons un record personal de Mulford); a dins la sabata hi havia una reina de cors de carta francesa. Un dels rostres de la carta estava tallat, i embotint l'espai lliure hom hi havia col·locat una clofolla de nou. Sota el taló de la sabata, no hi mancava pas la marca blanca de la creu de guix.

Els llits de les noies retenien fortament l'atenció de l'espectador. Tots dos tenien la roba ordenada, però era un ordre inquietant. La gira estava mig oberta, com si esperés acollir els cosos de Lerena i Hargis, i hom podia

veure damunt els llençols, mig acotxats, dos diaris estrangers (un per cada llit), delicadament plegats en forma de triangles.

D'antuvi, la finestra va semblar-nos que era la cosa més digna d'ésser estudiada. Era una finestra molt alta; des d'ella, els homes del carrer es veien tan petits que semblava mentida que poguessin viure. Prop de la finestra no hi passava cap canonada, ni la paret presentava cap relleu que fes possible un descens. Una evasió per aquell lloc, hauria tingut el valor d'un salt cap a la immortalitat, una immortalitat breu i moridora, però fortament sentida.

El meu amic d'Amèrica va treure's un bloc de la butxaca i apuntà les següents conclusions, que sotmeté a la meua aprovació:

1.ª Lerena i Hargis havien desaparegut.

2.ª El departament de les noies només tenia dues sortides: la porta de l'escala i la finestra (que no era pròpiament una sortida).

3.ª Les noies no havien sortit per la porta, puix que nosaltres les hauríem vist necessàriament.

4.ª Tampoc no havien sortit per la finestra. Altrament, les hauríem vist estavellades contra les lloses del carrer.

5.ª La raó sabia, doncs, que Lerena i Hargis havien de trobar-se al seu departament i que calia buscar-les bé.

—Això és exacte —vaig dir—. Però quant al resultat final, em sembla un joc de poques taules. Les habitacions són simples i tots els reconcs i totes les coses tancades poden posar-se fàcilment a la vista de les persones. La raó ens diu també que Lerena i Hargis no són aquí.

—Suposem que es tracta d'un assassinat —digué Mulford parlant per primera vegada d'un possible crim—, i suposem que el criminal hagi procedit amb encevement. Podria haver trinxat els cadàvers amb un ganivet de cuina i amagar els trossos en llocs insospitats. Per exemple: la caixa del piano, els globus dels llums, el sostre-mort, la caixa forta, etc. Si acceptem això, aleshores caldrà mirar-se aquestes coses amb uns altres ulls i procedir, fent l'adaptació precisa, d'una manera «professional».

—Avisar la policia, vols dir?

—Exacte.

Algú havia seguit la nostra conversa a través de la porta mig tancada, i una veu ens féu l'oferta d'anar a cer-

LLEO

Lerena i Hargis eren dues noies estudiantes

LLIÓ

Cap de les coses que ens semblaven importants varen impressionar-lo gens.

car la policia. Hi vinguérem bé, i un dels veïns baixà els graons a salts per a dur a terme la comesa.

Mentrestant, nosaltres havíem procurat desprendre'ns d'aquell aire de servei d'urgència que teníem al principi, i miràvem de captar-nos d'una manera cauta i intel·ligent, tal com és fama que es comporten els detectius. Aquell canvi de moviments (mirant-ho bé, es tractava únicament

d'un afer de moviments), ens valgué de seguida una nova sèrie de descobertes i constatacions. El meu amic trobà una lligacama femenina, penjada al pestell de la finestra. Era una lligacama que excitava la fantasia i obligava a fer una colla de càlculs i a completar imatges; ultra això, presentava un forat circular produït pel foc (probablement una cigarreta), que la feia apta per a figurar a l'estat

que hauria de fer-se inevitablement.

Jo vaig trobar també quelcom que valia la pena. Es tractava d'una lletra, pel que semblava, una lletra d'amor. I dic pel que semblava, perquè la lectura d'aquella epistola oferia un ample marge a la reflexió. Deia:

«Estimadíssima Leren:

»Els minuts em són tan insuportables, lluny de tu, que aquest matí he

intentat per tres vegades llevar-me la vida.

»He volgut fer-me un tall al coll, però no he aconseguit altra cosa que tacar-me el jersei a ratlles grogues i bleves (el que tu em vas regalar, recordes?). Es tractava d'un suïcidi dolorós, i jo no puc suportar el dolor. Això a tu ja et consta.

»Després, he insinuat el moviment de llançar-me daltabaix del balcó; però el sol illuminava els meus geranis amb uns colors tan bells, que m'han inspirat un sonet i he hagut de córrer a fer-lo.

»El tercer intent l'he fet a base d'una cosa que no mata. He volgut deixar-me morir per convicció, fent-me'n el decidit propòsit i tirant la voluntat. Però, t'ho repeteixo, això no mata.

»Ja veus si sóc dissortat. He passat una setmana volent-me convèncer a mi mateix que ets incapaç de realitzar allò que digueres. No ho facis pas allò, Leren! Si ho feies, ressuscitarien els teus morts per maleir-te, i tots els sistemes i mitjans que han inventat els homes per a perseguir els criminals, es posarien en joc per a donar-te encalç.

»Desaparèixer, deixant vacant el lloc que legalment ocupes a les estadístiques urbanes, no pot abellir-te de cap manera, Leren. Tu et resignaries a posar en marxa tota aquesta conxorxa maleïda, només perquè et creus que t'hi obliga una de les clàusules del teu jurament. Però tu no saps que aquell jurament no té cap força d'obligar. Es un acte realitzat sota els imperatius d'un ritual estrany al nostre temperament i a la nostra raça.

»Ja sé que Hargis t'empeny cap a la follia. Et debats entre la seva influència i la meua; no puc saber qui serà més fort de nosaltres dos. Si ella pot més que jo, calaré foc a tot el barri, perquè no quedi cap rastre de nosaltres ni del teu acte.

»A reveure, Leren. Que tot el que hi ha de bo a la teua ànima es mobilitzi per tal de gu'ar-te.

A. Ll.»

Mulford havia llegit la lletra mirant per damunt la meua espatlla.

—Què et sembla? —em preguntà.

—Sempre he trobat que dir-se Leren o Hargis feia una mica ximple. Però ara, veient que aquestes noies han reeixit a crear-se unes complicacions tan importants, ho trobo just.

En aquell moment va arribar el veí amb la policia. El veí havia conside-

rat les coses per llur cantó elemental i es presentà amb una parella de guàrdies d'uniforme. Eren alts i forts, pesats, i en veure que no hi havia ningú per a detenir o per a barallar-s'hi a trets, es desconcertaren; per uns moments senyorejà una atmosfera de desequilibri i tots teníem el posat d'haver enllestit la feina. El silenci va fer-se tan oficiós, que un dels guàrdies s'atreví a opinar sobre l'estat del temps. Aleshores, veient que no aniríem enlloc, jo vaig dir:

—Bé, senyors. En això que ens passa no hi ha res de vergonyós i em fa l'efecte que en podem parlar. Aquest senyor (assenyalant el veí que havia anat a cercar l'autoritat) ha comès un petit error: li hem dit que fes venir dos detectius i ha fet venir dos guàrdies.

—M'havíeu dit policies! —protestà el veí.

Vaig mirar-lo fixant els ulls, i posant una d'aquestes cares que em molesten tant quan em miren a mi.

—Així i tot, suposant que us haguéssim dit *policies*. Ens trobem davant d'un cas, enteneu? Tenieu l'obligació de comprendre-ho de seguida. I quan es tracta d'un cas, la mena de policia que ens cal no és pas la que ens heu portat.

Era això mateix; vaig ésser tan exacte en exposar la situació, que el veí acalà els ulls i envermellí tot. Llavors un dels guàrdies, que es va fer càrrec de les coses, va telefonar a Comissaria perquè enviessin dos detectius.

El meu amic americà va cridar-me a part i m'assegurà que al meu país no n'hi ha, de detectius, i volia fer una aposta amb mi a base d'assegurar que a Comissaria ens contestarien demanant-nos que aclaríssim la comanda, puix que no tenien coneixement d'allò que sollicitàvem. Ja veieu quina opinió tenen de nosaltres els estrangers.

Els dos detectius, a desgrat de tot, arribaren, i arribaren força aviat. No suggerien res, ni eren pintorescos, ni estaven marcats pel séc professional. Eren dues persones vulgars com vós i com jo, i potser més vulgars que jo.

Van deixar que els expliquéssim la situació. Un d'ells (el que no manava tant) duia un bloc de paper i anotava els detalls. L'altre va començar a fer quelcom que a nosaltres no se'ns havia ocorregut: picava les parets amb el puny clos. Va trobar el que cercava (soroll de buit) a prop del tocador de les noies, a una altura d'un metre i mig de la línia de terra.

El detectiu donà ordre als guàrdies

que esbotzessin la paret, a cops de culata de llurs fusells. Deixaren al descobert una petita caixa quadrada, un secret, que contenia joies de poc valor, unes figuretes japoneses tallades en vori, i unes cartes. Les cartes sí que eren importants. Estaven escrites per la mateixa mà que havia escrit la que jo vaig trobar, i signades amb les mateixes inicials: «A. Ll.»

El policia, Mulford i jo ens assegüem a terra, per tal de repassar ben còmodament les lletres.

L'autor d'aquella correspondència era una persona que estava molt enamorada de Leren. S'endevinava d'un caràcter poc enèrgic, i es veu que tenia una gran interès a realitzar coses de les quals Leren no el creia capaç. I eren coses grosses, no us cregueu, que no s'assemblaven gens als jocs dels enamorats corrents:

«... aquest matí he agafat la meua mare d'un braçat i l'he llançada daltabaix de la finestra. Els diaris de la nit portaran la notícia de l'accident. Tot el barri m'ha donat el condol i s'ha portat molt bé; n'estic content.

»Ho veus, Leren, com he estat capaç de fer-ho?...

«Ahir vaig sortir de l'hospital. Hi he pasat un mes. Els metges diuen que no podré l'ull dret, a base d'anar-hi amb molt de compte. Encara hauré de portar durant uns quants dies una cama i un braç enguixats.

»Però no em penedeixo de res, Leren. T'he demostrat que tenia prou valor per acarar-me amb els teus germans i dir-los el que calgués...»

Tot eren fragments per l'estil d'aquests. Aquell frenètic no s'aturava davant de cap obstacle, a fi de complir les promeses fetes a Leren o per a demostrar-li que era més ximple del que calia esperar.

El detectiu es guardà les cartes a la butxaca, i va dedicar-se a examinar els objectes que nosaltres havíem seleccionat. Ni les creuetes blanques, ni la carta foradada amb la clofolla de nou, ni la lligacama cremada, ni cap de les coses que ens semblaven importants, van impressionar-lo gens.

—Tot això és purament anecdòtic —digué. I d'un cop de mà va llançar totes les peces a terra.

Si no hagués estat que l'únic que li interessà de debò va ésser la carta que jo vaig descobrir, el seu gest de policia fatxada m'hauria enutjat de valent. Però aquella carta li va semblar l'eix de l'afer i me la valorà molt.

Va mig recolzar-me damunt un dels

lits de les noies, amb el paper a les mans, i medità durant una estona.

Medità poc perquè era un policia expeditiu. Al cap de deu minuts, va alçar-se del lit i ens aplegà per tal que l'escolléssim.

—Les anomenades Lerena i Hargis —digué— han desaparegut. Això és evident i es tracta d'un afer liquidat. Hi ha una altra cosa que em preocupa més a mi, i ha de preocupar-nos més a tots plegats. Es tracta d'aquest individu de les inicials «A. LL.». A la carta que heu trobat vós (va assenyalar-me a mi, i jo vaig fer una reverència), «A. LL.» amenaça amb cremar el barri si Lerena realitza un determinat acte, probablement la desaparició. Tenim proves de l'expeditivitat d'aquesta persona. No se us acut res?

—Es clar que se'ns acut! —vaig dir—. Lerena ha desaparegut. Per tant, «A. LL.» deu haver començat a hores d'ara els treballs per a encendre tot el barri...

Cases cremades, milers de dones i infants sense llar o morts, la destrucció i la misèria pertot; aquesta visió terrorífica se'ns encastà al cervell i va fer que tots ens mobilitzéssim. El detectiu preguntà:

—Teniu idea de qui pot ésser «A. LL.»?

—No.

—Cal obrar immediatament! Quina és la casa més alta del barri?

—Aquesta.

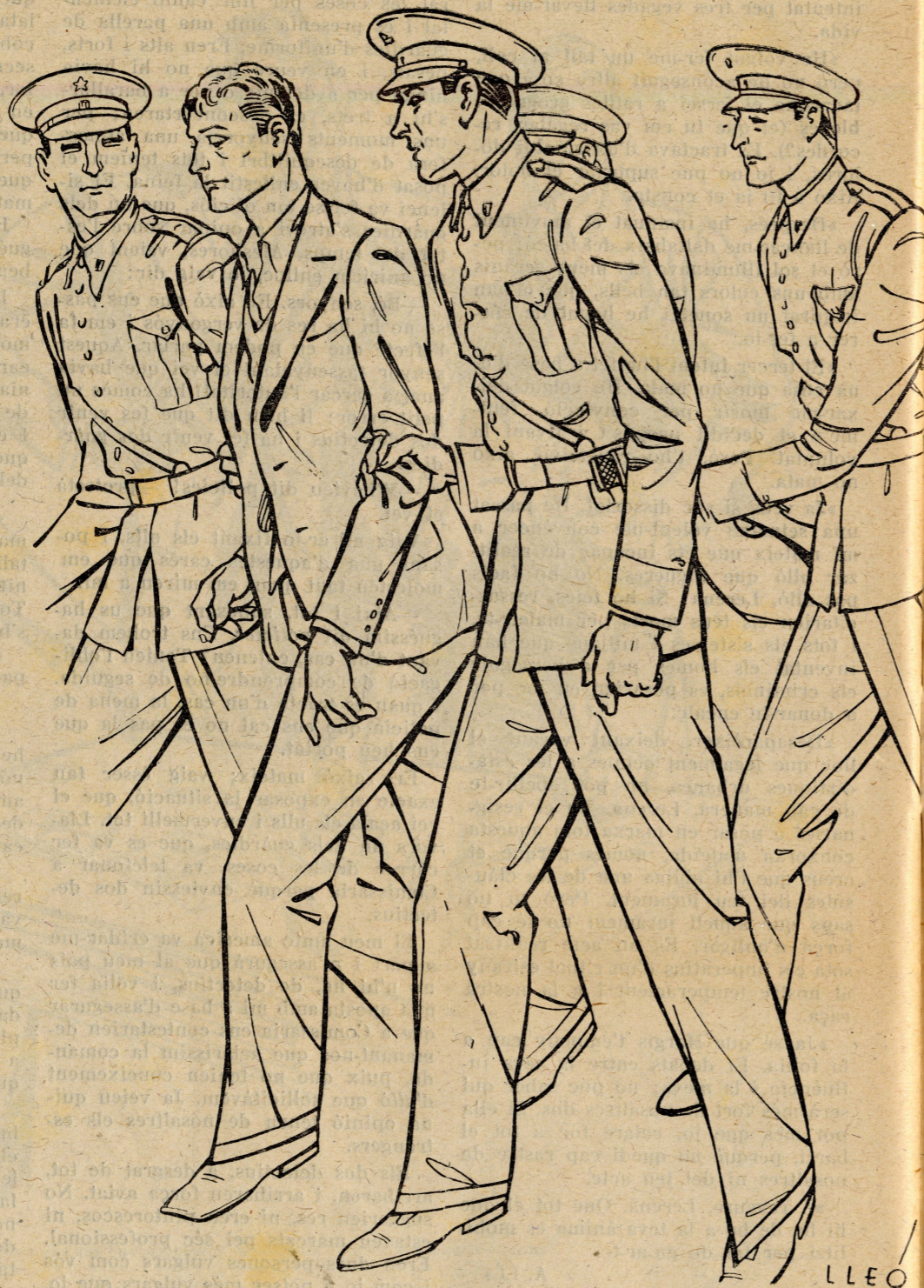
—Es una sort. Pugem cap al terrat!

Ens enfilàrem escala amunt sense respirar. Feia un dia ple de glòria, i a l'aire lliure hi senyorejaven la llum i els colors clars.

Tot el barri s'estenia als nostres peus. El fum de les xemencies feia pujar fins al cel la prosperitat de cada casa, i els sorolls del carrer estaven desproveïts de la barroeria habitual. Algú, que tenia prou poder per fer-ho, dirigia els sons i els ordenava, aconseguint un acord delicadíssim.

Les finestres altes, obertes de cara al sol, oferien generosament la intimitat dels domicilis. Les noies cantaven abocades als balcons, i rinxolaven les fulles dels clavells amb els dits; els homes desvagats, els gauduls, que eren els que comprenien més bé el valor d'un dia com aquell, s'estaven ajaguts mirant en l'aire, amb el gest de trobar que un món així no era lícit que s'acabés mai.

El meu amic i jo ens hauríem encantat de bona gana amb el paisatge, però el policia no estava disposat a tolerar-ho. Va fer-nos pujar a la coberta dels dipòsits d'aigua (el punt

La trista comitiva va tardar molt poc a sortir al carrer...

més alt de tot el barri) i ens obligà a mirar cada u per la seva banda.

Va tocar-me a mi descobrir el que cercàvem. En una casa baixa, no gaire allunyada de nosaltres, amb la façana afavorida per les bones disposicions de l'arquitecte, vaig veure a

través d'una finestra un xicot jove ocupat en una feina singular. Havia fet una pila de diaris al mig de l'habitació; millor dit, els diaris eren la matèria prima de la pila, però la formaven també altres coses, com per exemple la llana d'uns matalassos que

jeien desinflatos en un recó, calaixos, paquets de teies, uns barrets de senyora, un maniquí, etc. El xicot, en el moment d'ésser descobert, estava ocupat en obrir un bidó de metall, que aguantava fortament entre les cames.

—Allí! —vaig cridar—. Ja el tinc!

El policia va apartar-me amb un cop de braç i donà una ordre breu, definitiva.

Vaig trobar-me baixant l'escala a grans gambades, empassant-me els graons de deu en deu amb la mirada. Al meu costat s'agitava una forma, desfeta de contorns per la velocitat. Recordo que la forma s'estirava en filagarses i es feia obessa, avantatjant-me en tamay i en soroll. Més tard, pensant-hi bé, he deduït que allò era el detectiu. Aleshores, en aquell moment de vertigen, no podia fer gaires concessions a la clariividència.

Pel camí, el detectiu recollí una altra parella de policia, que amb la que ja teníem, representaven quatre homes drets i fets. Això, almenys, era una cosa que reconfortava.

Quan hi arribàrem, ja hi havia els bombers —Mulford havia telefonat—. Desplegaven una manguera nova, de color vermell, i estaven tots agitats per la cursa folia que els havia calgut fer per recórrer amb menys temps que nosaltres, una distància cent-quaranta vegades més gran que la nostra. Els bombers tenien els ulls petits i els nassos prims, esmolats pel vent; i llur roba que en començar el servei els feia goig de tan cenyida, ara els venia baldera, perquè l'esforç els havia enflaquit a tots.

Al pis més alt de la casa començava a sortir un braç de fum. Un fum clar i joiós, que s'emmirallava en els vidres de totes les finestres del barri.

Jo no vaig voler pujar. Sóc molt sensible als fracassos d'altri, i per mi aquell minyó ja estava perdonat. Vaig quedar-me parlant amb un bomber trist, que m'explicava que els diaris de la nit dirien que ells havien arribat tard, perquè ho deien sempre.

La trista comitiva va tardar molt poc a sortir al carrer. Dos policies portaven l'incendiari agafat pels braços, i els altres dos li apuntaven l'esquena amb llurs fusells. Ni podia somniar a escapar-se, aquell xicot; per altra banda, no semblava pas desitjar-ho. Duia encara un llumí encès als dits, que per inexplicable que semblava portar al carrer una claror nova.

El detectiu em prengué a part per dir-me:

—Ja està acabat, aquest servei. Ha estat un servei brillantíssim!

Jo no hi estava conforme.

—Però, i les noies?

—Ah, les noies! Ja s'espavilaran; són prou grans per no perdre's.

A més, el detectiu es posà sobtadament agut i tot rient em donà un cop de dits al ventre. Afegi:

—Aquesta mena de noies no es perden mai del tot.

I s'allunyà fent una rialla grassa, brandant el cos com si, en el món, no hi hagués cap picardia que pogués superar la seva.

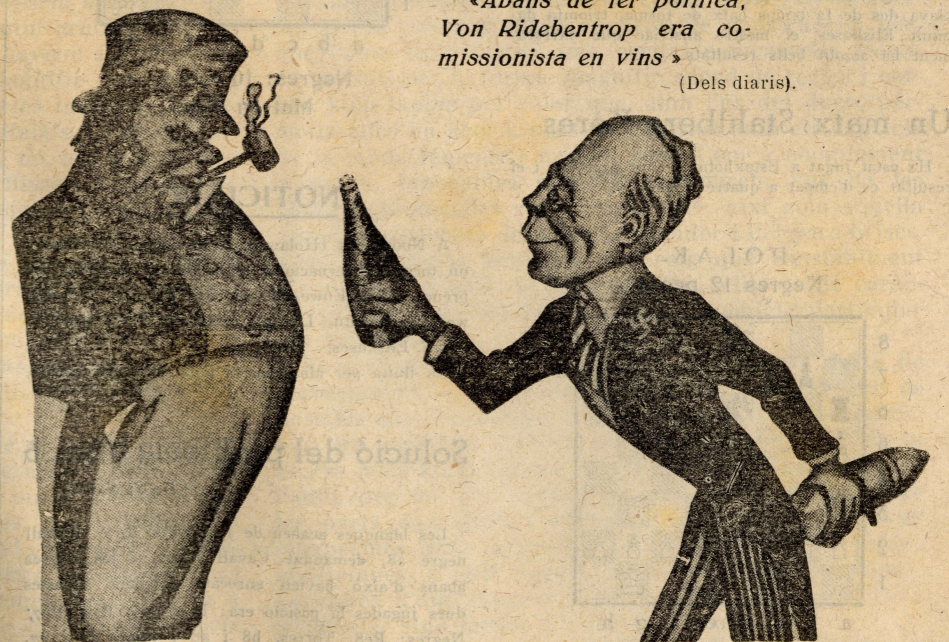
Quin home més estúpid!

MOLTA NETEJA!

Furgant, furgant, els americans han trobat una dada estadística més que els col·loca abans dels altres països del món, i tot seguit han corregut a propagar-la. D'acord amb un informe que s'ha publicat als Estats Units, poden ésser considerats com el poble més net del món, millor dit: el que una major despesa fa de sabó. A Nord-Amèrica, ens diu aquesta estadística, es consumeix un promig anual de sabó per habitant de 11'5 quilògrams. Als Països Baixos, que és el país que ve a continuació, un promig d'11'1 quilògrams per habitant, i, després, ja vénen Dinamarca i el Canadà amb un consum de 10 quilògrams.

UN PONT MOLT BONIC

CAMINAR més de tres hores per a travessar un pont, heus ací una cosa que pot semblar inversemblant! La cosa és, no obstant, possible. És veritat que es tracta del pont més gran del món. Aquest pont uneix Oakland a San Francisco (Estats Units). Mesura quinze quilòmetres de llargada i, en per-se fosc, exigeix una il·luminació d'una intensitat de dos milions de bugies.

«Abans de fer política, Von Ridebentrop era comissionista en vins»

(Dels diaris).

—Si aquesta marca no li convé, ens queden encara calibres més forts.

(De «LE POPULAIRE»)